

GHID

**Exemple de bune practici în
promovarea angajării tinerilor
cu dizabilități în Letonia și
România**

CERĪBU SPĀRNI

Co-funded by the
European Union

Co-funded by the
European Union

EXEMPLE DE BUNE PRACTICI ÎN LETONIA

Despre Ceribu Sparni

Asociația Ceribu Sparni lucrează de 20 ani în domeniul protecției intereselor persoanelor cu dizabilități, promovării dezvoltării serviciilor sociale comunitare și organizării de angajări pentru persoanele cu dizabilități. Asociația organizează activități de angajare pe mai multe nivele, ținând cont de abilitățile, competențele persoanelor și severitatea insuficienței lor funcționale. A fost fondată o întreprindere socială, SIA Visi Var, care este o societate de integrare a muncii și are scopul de a dezvolta și crea locuri de muncă pentru persoanele cu dizabilități și rudele acestora. Este un model sistemic dezvoltat de către o organizație, pentru a îmbunătăți calitatea vieții persoanelor cu dizabilități, centrată pe persoană și cu o abordare personalizată pentru fiecare individ. Persoanele cu dizabilități sunt o forță de muncă neutilizată în Letonia, deci este important ca statul, guvernele locale, furnizorii de servicii sociale și întreprinderile să conlucreze pentru a organiza în întregime procesul de angajare și sistemul de susținere necesar. Nu este nevoie să reinventăm roata, ci să explorăm și să implementăm un sistem de susținere precum cel din țările europene și scandinave cele mai avansate, care au deja un sistem și un model de angajare reușite pentru persoanele cu dizabilități.

SPRIJINUL NAȚIONAL ȘI AL GUVERNELOR LOCALE PENTRU PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI DIN LETONIA

În Letonia, 39.5% din populație are o dizabilitate, cel mai ridicat procent din Uniunea Europeană. Media UE este de 24% [<https://www.consilium.europa.eu/lv/infographics/disability-eu-facts-figures/>]. Tabelul de mai jos prezintă sprijinul acordat de către stat și guvernele locale adulților cu dizabilități.

<p style="text-align: center;">Dizabilitate</p>	<p>O dizabilitate este o deficiență funcțională pe termen lung sau permanentă, care afectează capacitățile mentale sau fizice ale unei persoane, abilitatea de a munci, auto-îngrijirea și integrarea sa în societate. În Letonia, dizabilitatea este numită de către Comisia Medicală Statală pentru Evaluarea Stării Sănătății și Abilității de a Munci. Legislația definește trei grade de handicap. Handicap gradul 1 – dizabilitate foarte gravă; Handicap gradul 2 – dizabilitate gravă; Handicap gradul 3 – dizabilitate moderată. Dizabilitatea din copilărie poate fi determinată. Comisia numește dizabilitate pe o perioadă fixă sau pe viață.</p>
<p style="text-align: center;">Pensie de invaliditate</p>	<p>Pensia de invaliditate este plătită de către stat. Valoarea pensiei de invaliditate este determinată individual pentru gradele de handicap 1 și 2. Trebuie să ai cel puțin 3 ani de serviciu pentru a beneficia de o pensie de invaliditate. În cazul handicapului de gradul 3, pensia este fixă, în valoare de 157 EUR. În cazul dizabilităților din copilărie – 188 EUR.</p>
<p style="text-align: center;">Alocație pentru îngrijire specială pentru persoanele cu dizabilități</p>	<p>Dacă o persoană cu dizabilități are nevoie de îngrijire specială, determinată de către un asistent social municipal, sau dacă un psihiatru determină că o persoană cu o dizabilitate mentală are nevoie de supraveghere permanentă, statul plătește o alocație pentru îngrijire specială în valoare de 213,43 EUR pe lună (313,43 EUR dacă dizabilitatea este prezentă din copilărie).</p>

<p>Alocație pentru a compensa costurile de transport ale persoanelor cu dizabilități care au mobilitate redusă within the framework of</p>	<p>Necesitatea alocației este determinată de către Comisia Medicală Statală pentru Evaluarea Stării Sănătății și Abilității de a Munci. Alocația este plătită de două ori pe an. Valoarea alocației este de 79,68 EUR.</p>
<p>Reabilitare socială oferită de stat</p>	<p>Pentru a restabili sau îmbunătăți abilitățile sociale ale unei persoane cu dizabilități. Furnizată de către Agenția Statală pentru Integrare Socială.</p>
<p>Ajutoare tehnice</p>	<p>Bugetul de stat finanțează ajutoare tehnice pentru persoanele cu deficiențe funcționale pe termen lung sau scurt, care nu le permit să se întrețină singuri, să se deplaseze sau să se integreze în societate.</p>
<p>Asigurarea serviciilor unui asistent</p>	<p>Statul acoperă în mod direct costul furnizării serviciilor unui asistent pentru persoanele cu deficiențe de vedere clasificate ca handicap de gradul 1 – 17,07 EUR pe săptămână. Pentru alte persoane cu dizabilități, necesitatea serviciilor unui asistent este determinată de către serviciul municipal de asistență socială, pe baza evaluării abilităților și situației sociale ale persoanei. Dacă serviciul este necesar, serviciul municipal de asistență socială încheie un contract cu asistentul pentru a furniza serviciul și plătește pentru orele lucrate efectiv. Serviciul este finanțat de către stat.</p>
<p>Serviciile unui traducător de limbaj mimico-gestual</p>	<p>Furnizate pentru persoanele care nu pot utiliza un aparat auditiv. Serviciul este furnizat de către Asociația Letonă a Surzilor, într-o anumită măsură.</p>

<p>Sprijin pentru educație adaptată</p>	<p>Reabilitare profesională pentru stăpânirea unei meserii necesare pe piața muncii (în cadrul educației profesionale gimnaziale sau a educației superioare de primul nivel). Înainte de începerea educației, persoana este evaluată și i se oferă o profesie de stăpânit, conform abilităților și stării de sănătate a acesteia. Furnizată de către Agenția Statală pentru Integrare Socială.</p>
<p>Asistență la plata împrumuturilor pentru studenți</p>	<p>Se achită împrumutul pentru studenți dacă persoanei i s-a stabilit un handicap de gradul 1 sau 2 la începutul procesului de plată.</p>
<p>Asistență pentru activități de promovare a angajării</p>	<p>Statul oferă asistență în căutarea unui loc de muncă, locuri de muncă subvenționate prin intermediul diferitelor proiecte în parteneriat cu angajatorii. Furnizat de către Agenția Statală de Ocupare a Forței de Muncă.</p>
<p>Scutire individuală de impozit pe venit</p>	<p>Administrația Financiară ajustează scutirile de impozit pe venit pentru persoanele muncitoare cu dizabilități..</p>
<p>Serviciu de asistență socială pe termen lung</p>	<p>Aziluri statale pentru persoanele cu dizabilități mentale grave și foarte grave (handicap de gradul 1 sau 2), dacă sănătatea sau situația socială a acestora nu le permite să primească servicii comunitare.</p>
<p>Serviciu de centru de reabilitare</p>	<p>Un serviciu care oferă tranziție de la îngrijire socială pe termen lung la trai independent.</p>

<p>Tarife reduse la transportul public</p>	<p>În cazul unui handicap de gradul 1 sau 2, se poate călători gratuit cu transportul public urban și regional. Persoana care însoțește o persoană cu handicap de gradul 1 poate de asemenea călători gratuit.</p>
<p>Hartă de parcare</p>	<p>Emisă persoanelor cu dificultăți de deplasare, pentru a le permite să utilizeze locuri de parcare rezervate pentru persoanele cu dizabilități.</p>
<p>Scutiri la obținerea permisului de conducere</p>	<p>Dacă ați primit instruire din partea Agenției Statale pentru Integrare Socială, examenul inițial este gratuit.</p>
<p>Scutire de la impozitul de utilizare a vehiculelor</p>	<p>Persoanele cu dizabilități nu trebuie să plătească impozitul de utilizare a vehiculelor.</p>
<p>Scutire de la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru proprietarii de vehicule terestre</p>	<p>Se aplică o reducere de 40% la achiziționarea unei polițe de asigurare obligatorie de răspundere civilă.</p>
<p>Asistență la plata facturii de energie electrică</p>	<p>Tarifele la energie electrică sunt reduse pentru persoanele cu handicap de gradul 1.</p>
<p>Scutiri de la datoriile la stat</p>	<p>Se oferă scutiri de la diferite datorii la stat (reducerea datoriilor la stat sau scutirea de la datoriile la stat) – spre exemplu, pentru emiterea documentelor de identitate, pentru emiterea declarațiilor de la arhivă, pentru înregistrarea unei asociații, etc.</p>

<p>Tarife reduse la intrarea în muzee naționale și municipale</p>	<p>Se aplică individual de către fiecare muzeu, stabilindu-se valoarea reducerii.</p>
<p>Sprijin guvernamental local pentru persoanele cu dizabilități</p>	<p>Fiecare guvern local oferă asistență și scutiri pentru persoanele cu dizabilități, la propria discreție și în limita posibilităților sale financiare. Guvernul local poate aplica diferite scutiri de impozit și reduceri la taxele municipale (spre exemplu – scutire de la impozitul pe proprietate, reducere la permisul municipal de vânzare, etc.). Guvernul local poate stabili alocații specifice pentru persoanele cu dizabilități (spre exemplu – alocație de reabilitare, alocație de concediu) în cadrul regulamentelor sale obligatorii. Guvernul local poate furniza servicii sociale pentru persoanele cu dizabilități:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Îngrijire socială pe termen lung în cadrul unei instituții (azil), dacă nu este nevoie de un azil pentru persoane cu tulburări mentale grave și foarte grave. 2. Servicii comunitare: <ul style="list-style-type: none"> - servicii de îngrijire la domiciliu - servicii de centru de plasament - serviciu de centru de îngrijire de zi - serviciu de atelier specializat - serviciu de “odihnă” – îngrijire socială pe termen scurt - consultarea diferiților specialiști.

ACTIVITĂȚI DE ANGAJARE ÎN CADRUL ASOCIAȚIEI CERIBU SPARNI

Asociația Ceribu Sparni oferă activități de angajare pentru persoanele cu dizabilități încă din 2003. Asociația oferă două servicii sociale care au legătură directă cu angajarea adulților cu dizabilități.

SERVICIU DE CENTRU DE ÎNGRIJIRE DE ZI

Persoanelor cu dizabilități foarte grave li se oferă un serviciu de centru de îngrijire de zi, care Asociația consideră că reprezintă un serviciu important de promovare a angajării, deoarece le permite oamenilor să evite posibila amenințare a izolării sociale, să își petreacă zilele într-un mod semnificativ și bine gândit și să fie utilizați în funcție de aptitudinile lor și să socializeze cu alți oameni.

Despre serviciu:

Serviciul le permite persoanelor cu dizabilități să facă parte dintr-o comunitate, nu izolați de societate, și să învețe aptitudini necesare în viața socială. De asemenea, serviciul le permite persoanelor de sprijin (membrilor familiei) ale persoanelor cu dizabilități să participe la muncă și la viața socială. În plus, clienților centrului de îngrijire de zi li se oferă mese și oportunitatea de a participa la evenimentele organizate de asociație.

Grup țintă:

Adulții cu tulburări mintale și alte dizabilități.

Obiectivul:

Să ofere servicii de îngrijire socială și reabilitare socială, precum și de menținere, dezvoltare sau restabilire a aptitudinilor sociale, de activități educaționale și recreative bine gândite precum și de sprijin psihosocial pentru a preveni amenințarea izolării sociale a persoanelor.

Sarcini:

- Asigurarea menținerii, dezvoltării și restabilirii aptitudinilor sociale, promovarea
- dezvoltării fizice și intelectuale
- Asigurarea autodeterminării și a integrării în societate
- Asigurarea oportunităților pentru activități de agrement bine gândite

Servicii suplimentare disponibile:

- Consultații psihosociale;
- Consultarea unui asistent social;
- Consultarea unui psiholog;
- Grupuri de asistență psihosocială;
- Conferințe educaționale;
- Logoped;
- Fizioterapeut;
- Activități creative;
- Terapie prin artă;
- Terapie cu nisip;
- Terapie prin muzică;
- Lecții de muzică;
- Terapie cu animale;
- Cursuri ușoare de teatru;
- Cursuri de dans și mișcare.

Oferit la:

- Centrul de Îngrijire de Zi Sigulda – Iespeju Maja, Sigulda;
- Centrul de Îngrijire de Zi Spare – Spare, municipiul Cesis;
- Centrul de Îngrijire de Zi Malpils – Malpils, municipiul Sigulda.

SERVICIU DE ATELIER SPECIALIZAT

Pentru persoanele cu dizabilități ale căror aptitudini le permit, asociația oferă un serviciu de atelier specializat menit să dezvolte aptitudinile profesionale sub supravegherea unor specialiști. Serviciul oferă o oportunitate nu numai de a învăța aptitudini profesionale ci și de a se specializa, a primi sprijin din partea unor specialiști și a fi angajat conform intereselor și abilităților.

Despre serviciu:

Un serviciu oferit în cursul săptămânii. Clientul are posibilitatea de a lucra în unul din atelierele oferite de asociație. Adicional, se furnizează supraveghere, asistență la îngrijire și consultații de către specialiști în asistență socială, la nevoie. Clientului i se oferă masă de prânz și are posibilitatea de a participa la evenimentele organizate de asociație.

Grupul țintă:

Adulții cu tulburări mintale și alte dizabilități.

Obiectiv:

Să asigure stăpânirea, dezvoltarea și menținerea abilităților de muncă generale și specifice, precum și integrarea socială, pentru ca în cele din urmă, clientul să intre pe piața muncii, dacă starea sa de sănătate îi permite.

Sarcini:

- Asigurarea integrării sociale a persoanelor, promovând achiziția, dezvoltarea și menținerea abilităților profesionale;
- Oferirea celor mai specializate ateliere și sarcini, cu o abordare personalizată pentru
- abilitățile fiecărui client;
- Formarea în ceea ce privește modul de a pune cunoștințele dobândite în practică
- Organizarea însușirii abilităților de trai independent

Oferit la:

- Iespeju Maja, Sigulda;
- Întreprinderea socială Visi Var, Sigulda;
- Ceribu Maja, Sigulda Parish;
- Spare.

Asociația Ceribu Sparni oferă o gamă largă de ateliere specializate pentru persoane. Tipul atelierului este ales de către persoană, cu sprijin din partea unui coordonator al atelierului și a unui specialist în asistența socială, pentru a asigura faptul că persoanei îi place atelierul și în același timp că poate îndeplini sarcinile atelierului și că acesta este sigur pentru starea sa de sănătate. Sunt disponibile următoarele ateliere în cadrul asociației:

Atelier de țesut

În cadrul atelierului, clienții dobândesc abilități de țesut: introducerea urzelii, legarea acelor, pregătirea materialelor de țesut, procesul țesutului, țeserea covoarelor și a păturilor. Materiale și echipament utilizate: materiale de țesut noi și reciclate, războaie de țesut și alte accesorii de țesut.

Atelier de meșteșugărit

În cadrul atelierului, clienții învață diferite tehnici de meșteșugărit: împâslire, pictura pe mătase, decupaj, tăbăcărit, lucrul cu mărgelile, imprimeuri, crearea de felicitări. Materiale și echipament utilizate: diferite materiale de meșteșugărit și echipament tehnic.

Atelier de menaj și gătit

În cadrul atelierului, clienții deprind abilități de gătit și aranjarea mesei: pregătirea produselor pentru prelucrare, tăiere, prelucrare, servire precum și respectarea igienei. Materiale și echipament utilizate: produse alimentare, ustensile de bucătărie, aragaz.

Atelier de cusut

În cadrul atelierului, clienții obțin abilități de cusut, prin coaserea unor articole practice – pălării, plase, mănuși de bucătărie etc.

Materiale și echipament utilizate: materiale textile noi și reciclate și alte materiale artisanale, echipament tehnic (mașini de cusut, de surfilat, fier de călcat etc.).

Atelier de lumânări și săpun

În cadrul atelierului, clienții deprind abilități de preparare a lumânărilor și a săpunurilor:

ruperea tabletelor de parafină în bucăți, introducerea fitilului în matrița lumânării, introducerea bucăților rupte de parafină în matrița lumânării fără a mișca fitilul introdus, alegerea și combinarea culorilor, tăierea masei pregătite de săpun. Materiale și echipament utilizate: ceară pentru lumânări, masă de săpun, echipament tehnic (oală de topit pentru ceara pentru lumânări și masa de săpun, diferite matrițe).

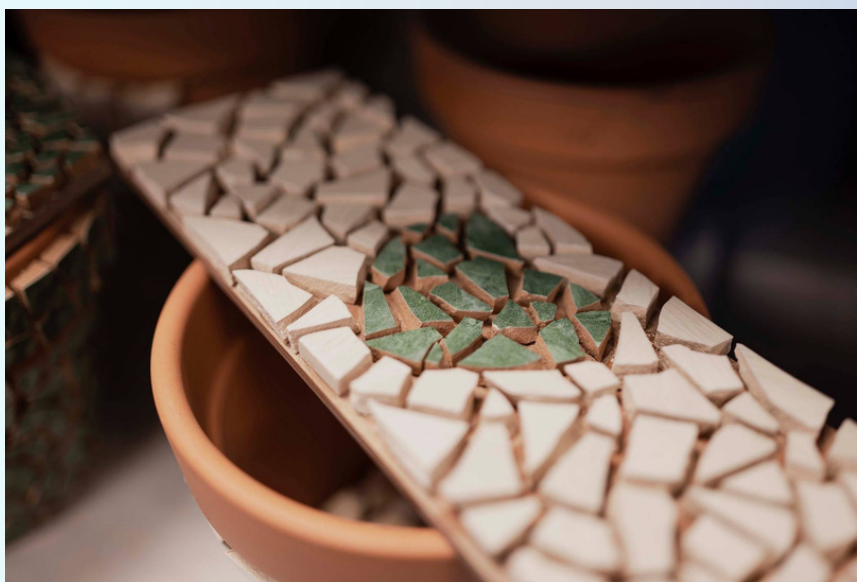
Atelier de tâmplărie

În cadrul atelierului, clienții învață diferite tehnici de tâmplărie și de elaborare a diferitelor produse din lemn, spre exemplu tocătoare, jucării din lemn, tăvi din lemn, linguri. Materiale și echipament utilizate: lemn, lipici, diferite echipamente de tâmplărie.

Atelier de mozaic de faianță

În cadrul atelierului, clienții deprind abilitatea de a realiza diferite produse, în principal ghivece de flori, din bucăți de faianță, rupându-le. Aceștia învață atât tehnica de mozaic de faianță cât și cea de creare a unei compoziții, astfel că obiectul este estetic din punct de vedere vizual. Materiale și echipament utilizate: faianță, ghivece, lipici, tencuială.

Atelier de ceramică

În cadrul atelierului, clienții învață diferite tehnici de olărit și de creare a diferitelor produse din ceramică, spre exemplu căni, farfuri, boluri. Materiale și echipament utilizate: lut, porțelan, vopsele, diferite echipamente de olărit.

Atelier de grădinărit

În cadrul atelierului, clienții învață tehnici de grădinărit de zi cu zi, principiile de bază ale cultivării plantelor, tehnici pentru îmbunătățirea recoltei și obțin informații privind plantele cultivate în Letonia. Materiale și echipament utilizate: semințe de plante, răsaduri, unelte de grădinărit.

Atelier de croșetat

În cadrul atelierului, clienții învață diferite tehnici de croșetat, croșetarea cu ace și la mașină, diferite materii prime pentru croșetat, tehnici de croșetat pentru diferite produse finite. Materiale și echipament utilizate: materiale de croșetat – diferite fire, ace de croșetat, mașină de croșetat.

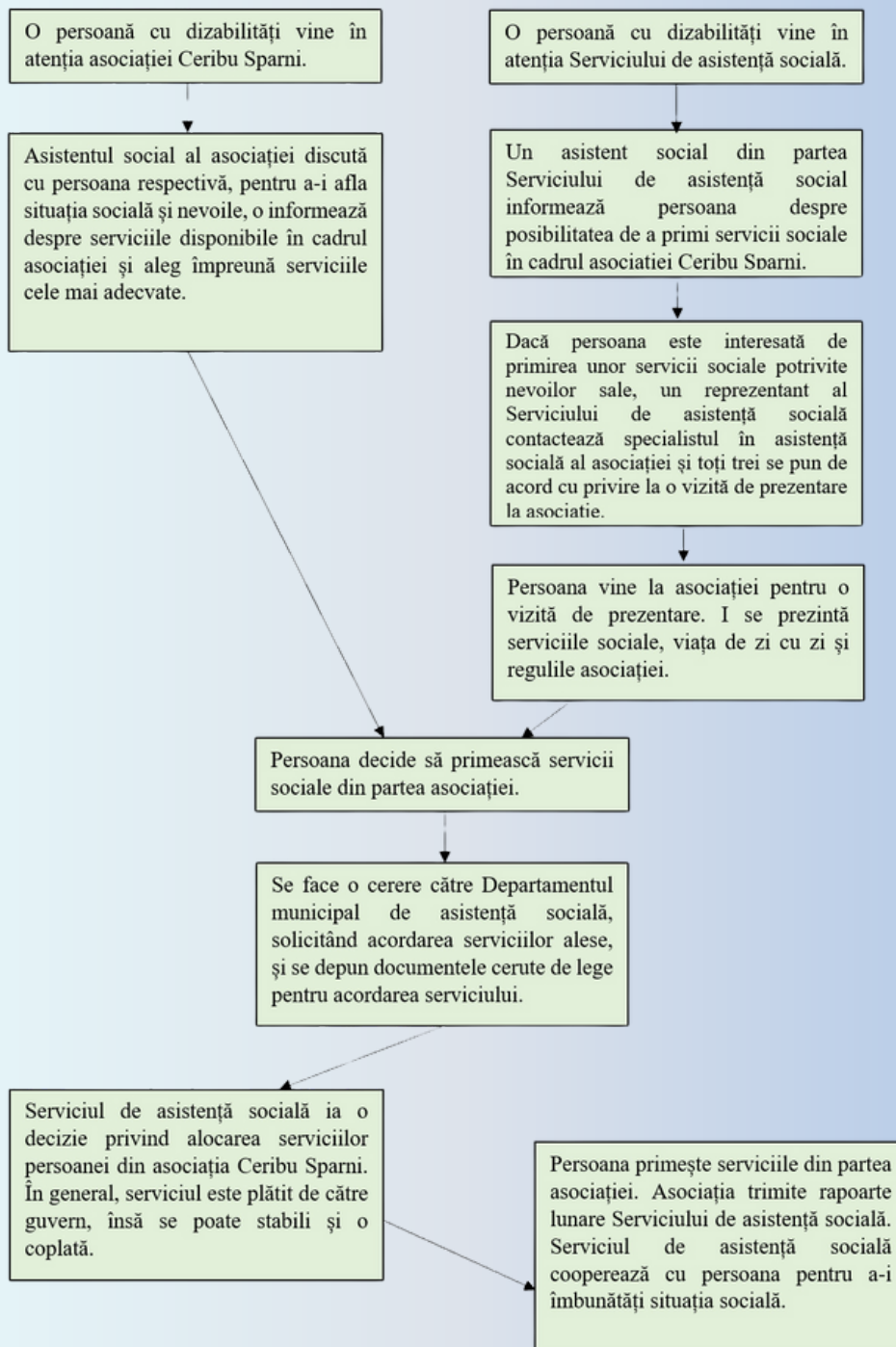

Atelier de cofetărie

În cadrul atelierului, clienții obțin abilități de coacere a prăjiturilor, urmărirea rețetelor, elaborarea aluatului și a ingredientelor și crearea și coacerea produsului finit. Materiale și echipament utilizate: materii prime utilizate în produse de patiserie, echipamente de bucătărie, cuptor.

Modelul existent de cooperare între asociația Ceribu Sparni și Serviciul municipal de asistență socială

VISI VAR

Întreprinderea socială Visi Var a fost înființată de către asociația Ceribu Sparni. Scopul său este de a promova angajarea persoanelor cu dizabilități, a rudelor acestora și a grupurilor vulnerabile social. Activitatea principală a întreprinderii sociale Visi Var este vânzarea cu amănuntul – magazinul caritabil vinde produse create în atelierele specializate ale asociației Ceribu Sparni. Întreprinderea socială are și un atelier de cusut, unde sunt cusute haine, textile și diferite accesorii și care oferă servicii de cusut și reparare a hainelor pentru a atrage clienți. În magazin veți găsi produse din toate atelierele specializate ale asociației Ceribu Sparni – lumânări, săpunuri, țesături, ceramică, mozaicuri de faianță, produse din lemn, din pâslă, pictură pe mătase, gastronomie – acest lucru motivează oamenii să muncească în fiecare zi, deoarece știu că toate obiectele create sunt puse în vânzare. Pe lângă magazin, lucrăm la îmbunătățirea și dezvoltarea vânzărilor online, care sunt în curs de extindere. Avem propriul magazin online, www.visivar.lv, suntem activi pe Facebook și Instagram și ne oferim produsele pe [etsy.com](https://www.etsy.com)

VISI VAR

Facem ieșiri sezoniere, deoarece este un mod bun de a ne prezenta, de a vorbi despre membrii noștri și abilitățile acestora, de a face societatea mai educată și mai înțelegătoare față de persoanele cu dizabilități. Magazinul caritabil fizic le permite de asemenea oamenilor să doneze obiecte pe care nu le mai doresc. Sustenabilitatea și mentalitatea ecologică sunt importante pentru noi. Hainele sunt sortate și trimise atelierului de țesătorie pentru a crea covoare noi. Pe lângă vânzarea de produse, am stabilit și vânzarea de produse second-hand, pentru a sprijini persoanele nevoiașe cu haine sau bunuri casnice. Un obiect nedorit de cineva poate fi util altcuiva. Un alt domeniu al activității magazinului este vânzarea de produse chimice de uz casnic, care este un mod de a atrage persoane în cartier, deoarece adesea ne vizitează clienți să cumpere produse chimice pentru casă, și văd produsele create de membrii noștri, așa că le cumpără și pe acestea. Profitul este utilizat pentru a finanța proiecte caritabile și pentru asistență socială, pentru a crea noi locuri de muncă și a cumpăra echipament.

JANIS

“Specialist foarte responsabil și săritor, cu o gamă largă de competențe.”

Rutina zilnică a lui Janis implica diferite job-uri de construcție. Într-o zi, mergând cu mașina la lucru, Janis a ajuns în spital. Accidentul a fost grav, iar Janis și-a pierdut abilitatea de a se deplasa. A trebuit să învețe să trăiască din nou. Janis avea o mulțime de idei despre cum să trăiască, cum să își structureze viața de zi cu zi, ce să facă. Avea foarte mult angajament de a persevera, de a trăi și de a învăța. O cunoștință de-a sa, care era deja activă în Centrul de Zi al Ceribu Sparni, i-a vorbit lui Janis despre această oportunitate, iar el a fost interesat. Janis s-a implicat în diferite ateliere și a învățat diferite abilități. Spre surprinderea lui, Janis a devenit tot mai interesat de lucrul cu materiale naturale, și de crearea unor obiecte frumoase.

O mare provocare pentru Janis a fost locul de muncă subvenționat de Agenția Statală de Ocupare a Forței de Muncă în cadrul asociației Ceribu Sparni, cu posibilitatea de a fi reintrodus în piața muncii. A fost o adevărată provocare deoarece Janis nu credea că poate face acest lucru. La muncă, Janis s-a dovedit a fi un angajat bun, creativ și de încredere. În prezent, Janis este angajat al Ceribu Sparni și conduce un atelier specializat în Centrul de Zi Spare, unde predă un curs de creare a ghivecelor utilizând tehnica mozaicului cu faianță. Speră să poată ajuta pe alții, sporind conștientizarea importanței muncii în viața tuturor.

SIGNE

“Ești bogat!”

Signe are 30 ani și aștepta cu nerăbdare această aniversare. Signe este diferită, însă, așa cum spun părinții ei, nu e nici pe departe mai prejos de ceilalți.

Signe a suferit o un accident la naștere, care și-a pus amprenta asupra dezvoltării sale.

Signe este o fată foarte sufletistă și veselă, însă când a mers la grădiniță, nu s-a putut adapta.

Părinții ei, amintindu-și această situație, și-au dat seama că sistemul educativ nu era la fel de

inclusiv în acea vreme, ca acum. Așa a început naveta zilnică a lui Signe și a mamei sale până la

Riga și înapoi, pentru ca Signe să poată merge la o grădiniță adecvată. Signe și-a început

educația la școala primară din More, care era mai aproape de casă și mai convenabilă pentru

părinți, deoarece i se oferea transport până la școală și înapoi. Signe reprezintă începutul asociației Ceribu

Sparni, deoarece, confruntată cu numeroase

obstacole, și cunoscând mulți alți părinți în situații similare, mama lui Signe, Eva, și-a dat seama că era necesar să creeze o comunitate în care părinții copiilor cu nevoi speciale să

se poată sprijini reciproc. Astfel, fără a-și da seama, Signe a devenit creatoarea unei comunități enorme, a mai multor centre de zi și cămine. Este prezentă la toate evenimentele asociației și cunoaște toate produsele întreprinderii sociale Visi Var.

Signe își petrece prima parte a zilei la Centrul de Zi Ceribu Sparni, în cadrul unui atelier de confecționare de lumânări, participând la clase de muzică, sport și dans. După-amiaza,

Signe merge la cel de-al doilea job în magazinul întreprinderii sociale Visi Var. Acolo ajută clienții, explicând și recomandând produse. Cunoaște locul fiecărui articol și menține

curățenia magazinului. Signe preferă să își petreacă timpul ascultând muzică. Adoră să meargă la concerte. Este foarte sociabilă și întotdeauna reușește să își facă poze cu

artiștii, la evenimente.

OJARS

“Nu-ți fie teamă să muncești!”

Ojars s-a născut în Valmiera, a studiat la școala gimnazială nr. 5 din Valmiera, a obținut o diplomă în produse de patiserie, iar munca sa zilnică are mai mult de-a face cu prelucrarea lemnului și exploatarea forestieră. Ojars își împarte viața între înainte și după dobândirea handicapului. Cea mai mare diferență este că Ojars, înainte ca sănătatea să i se deterioreze, avea o rutină zilnică independentă, iar apoi a fost plasat într-un centru de asistență socială. Ojars este recunoscător pentru oportunitatea de a locui în Ceribu Maja și de a fi activ în atelierele asociației Ceribu Sparni. A dobândit noi abilități de muncă. Ojars subliniază că nu trebuie să îți fie teamă să muncești, că oamenii au mâini și un cap pentru a face lucruri, pentru a inventa ceva.

Conducându-se de motivația sa, a stăpânit abilitatea de a realiza obiecte din rășină epoxidică, de la bijuterii la ceasuri. Ojars este activ în atelierele de prelucrare a lemnului deoarece are experiență în tâmplărie și pentru că este o activitate dragă lui. Ojars își petrece timpul liber realizând munci grupale, îi place să îngrijească cai, să păstreze curățenia cartierului – vara este vorba de tunderea gazonului. Îi face plăcere să realizeze toate aceste activități deoarece, după părerea sa, fericirea este să ai un cămin și să poți avea grijă de acesta. Privind spre viitor, Ojars se gândește să își ia permisul de conducere.

EXEMPLE DE BUNE PRACTICI ÎN ROMÂNIA

Asociația Esperando

Asociația Esperando este o organizație non-profit a persoanelor cu dizabilități și a părinților copiilor cu dizabilități.

Esperando oferă neîntrerupt, zi de zi, din anul 2001, servicii sociale profesionale, integrate, holistice, personalizate pentru copiii, tinerii și adulții cu afecțiuni/ dizabilități fizice și asociate.

Misiunea Asociației Esperando este de a aduce împlinire vieții celor cu afecțiuni/ dizabilități fizice, înlăturând incertitudinile și temerile legate de viitor.

Viziunea Asociației Esperando este o lume în care viața persoanelor cu afecțiuni/ dizabilități fizice să urmeze același curs cu al oricărei persoane din comunitate.

Despre serviciu

În 15 octombrie 2001, s-a deschis Centrul de zi de recuperare pentru copii și tineri cu dizabilități, din familii.

Activitățile care au loc în cadrul Centrului sunt mai ales cele de recuperare, dar o importanță deosebită se acordă și activităților de socializare, dezvoltare a deprinderilor de viață independentă și participare la viața comunității etc.

Grupul țintă

Copii, tineri și adulți cu dizabilități.

De-a lungul timpului, Asociația Esperando a avut beneficiari cu vârste cuprinse între 3 săptămâni și 55 de ani.

Misiune:

Prin intermediul serviciilor de recuperare, a activităților educative, a celor de dezvoltare a deprinderilor de viață independentă, dar și a multiplelor activități derulate în comunitate (de promovare a acceptării, integrării persoanelor cu dizabilități, a voluntariatului) dorim să aducem împlinire vieții celor cu afecțiuni/ dizabilități fizice, înlăturând incertitudinile și temerile legate de viitor.

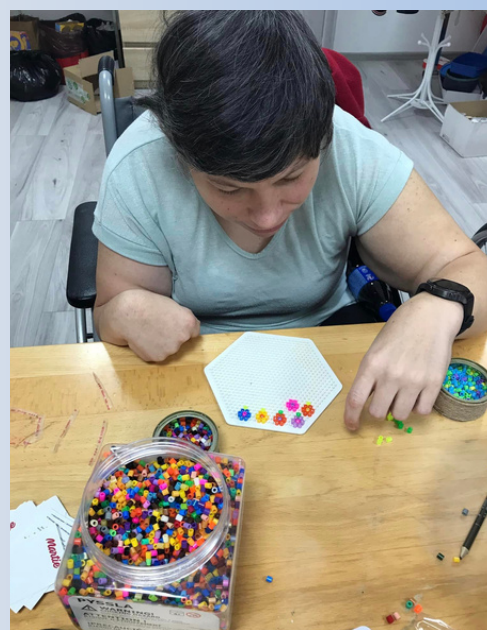

Ateliere de lucru pentru persoanele cu dizabilități

Atelier de meșteșugărit

În cadrul acestor ateliere, persoanele cu dizabilități învață diferite tehnici de meșteșugărit precum: pictura pe diferite obiecte, realizarea de diferite obiecte din mărgelile, creare de felicitări manual etc.

Atelier de menaj și gătit

În cadrul acestui tip de atelier, beneficiarii noștri învață despre conduita în bucătărie, despre cum se gătește, despre cum să lucreze cu ustensilele de bucătărie și cum pot să își adapteze spațiul de lucru în funcție de nevoi, despre aranjarea mesei, servitul mâncării. Totul exersând practic și gătind alături de personalul specializat.

Atelier de ceramică

În cadrul acestor ateliere, beneficiarii noștri realizează diferite produse din ceramică, le pictează, le modelează sau le ornează cu diverse materiale.

Atelier de grădinărit

La atelierele de grădinărit beneficiarii noștri învață, practic, despre cultivarea plantelor, de ce au acestea nevoie pentru a oferi o recoltă cât mai bună, tehnici de îngrijire și recoltare a acestora etc.

Unitate protejată Abilitas

Acesta este numele pe care l-am dat unității noastre protejate, prin intermediul căreia, produsele realizate cu contribuția persoanelor cu dizabilități sunt comercializate.

Este o parte din Esperando unde și-au găsit un loc de muncă persoane cu dizabilități și care ne ajută să avem în fiecare zi grijă de persoanele cu dizabilități/ afecțiuni fizice.

Pentru că **toate fondurile pe care le obținem** din activitățile unității protejate sunt **folosite doar pentru a finanța serviciile sociale** și pentru a **avea grijă de persoanele cu dizabilități**.

Prin intermediul unității noastre protejate, **marii angajatori** au posibilitatea de a face **economii** și de a-și **dovedi responsabilitatea socială**.

Unitatea protejată Abilitas comercializează produse manufacturiere realizate de persoanele cu dizabilități în Centrul Esperando și desfășoară activități de vânzare pentru o gamă largă de produse.

Oferta noastră este variată și constă în:

- **produse ceramice:** măștișoare, bijuterii handmade, obiecte decorative sau alte produse la comandă etc.
- **produse manufacturiere:** felicitări, vederi, brăduleți, magneți, ornamente, obiecte decorative, și alte produse din textile sau piele, produse care pot deveni daruri pentru angajați, colaboratori, prieteni.
- **intermediere vânzări:** rechizite, consumabile de birou, consumabile/ produse IT, papetărie, tipizate, produse de curățenie, dezinfectanți, echipamente de lucru și de protecție etc.
- **activități de editare:** produse personalizate: pixuri, tricouri, agende, echipamente, sacoșe, brelocuri; materiale de promovare și publicitate, cataloage, pliante, cărți de vizită, gravuri, felicitări, afișe, firme luminoase, bannere, pliante, roll-up, alte tipărituri; editări online, etc.
- **tipizate personalizate/ nepersonalizate.**

Situația și sprijinul primit de persoanele cu dizabilități în România

Conform ultimelor statistici publicate oficial (31 martie 2023), în România sunt 886.950 persoane cu dizabilități. Asta înseamnă, la populația oficială a României, că 4,05% din populație au, oficial, o dizabilitate. Statul și autoritățile locale oferă, conform legii, următoarele facilități, sprijin și subvenții persoanelor cu dizabilități:

Dizabilitate

Termenul generic pentru afectări/deficiențe, limitări de activitate și restricții de participare, definite conform Clasificării internaționale a funcționării, dizabilității și sănătății, adoptată și aprobată de Organizația Mondială a Sănătății, și care relevă aspectul negativ al interacțiunii individ-context.

Gradele de handicap sunt:

- **ușor**
- **mediu**
- **accentuat**
- **grav**

Tipurile de handicap sunt:

fizic, vizual, auditiv, surdocecitate, somatic, mintal, psihic, HIV/SIDA, asociat, boli rare.

Comisia pentru protecția copilului stabilește încadrarea copiilor cu dizabilități în grad de handicap și eliberează certificatul de încadrare a copilului într-un grad de handicap.

Termenul de valabilitate a certificatului de încadrare în grad de handicap este de minimum 6 luni și maximum 2 ani.

Pentru tânărul care urmează să împlinească 18 ani, termenul de valabilitate poate fi mai mic de 6 luni și mai mare de 2 ani, dar nu mai mare de 2 ani și 6 luni.

Comisia de evaluare a persoanelor adulte cu handicap face încadrarea în grad și tip de handicap a adulților cu handicap.

Perioada de valabilitate pentru certificatul de încadrare în grad de handicap pentru adulți poate fi pe 1 an sau 2 ani, sau definitivă.

Persoană cu dizabilități/handicap

Persoanele cu handicap sunt acele persoane cărora mediul social, neadaptat deficiențelor lor fizice, senzoriale, psihice, mentale și/sau asociate, le împiedică total sau le limitează accesul cu șanse egale la viața societății, necesitând măsuri de protecție în sprijinul integrării și incluziunii sociale.

Sprijin pentru însoțitor al persoanei cu handicap grav

Adultul cu handicap grav primește pentru plata însoțitorului o indemnizație echivalentă cu salariul net al asistentului social debutant cu studii medii din unitățile de asistență socială din sectorul bugetar, altele decât cele cu paturi. Indemnizația de însoțitor pentru persoanele cu handicap grav este de 1.898 lei net (384 EUR). Există posibilitatea angajării unui asistent personal, cu salariul minim pe economie: 3.000 lei brut (607 EUR), respectiv 1.898 lei net (384 EUR). (Acesta va fi salariat al Primăriei).

Indemnizația lunară pentru persoanele cu handicap și bugetului personal complementar lunar

Persoana adultă cu handicap grav va beneficia de:

- indemnizația lunară, indiferent de venituri, de 419 lei (85 EUR)
- buget personal complementar, indiferent de venituri, de 180 lei (36 EUR)

Persoana adultă cu handicap accentuat va beneficia de:

- indemnizația lunară, indiferent de venituri, de 317 lei (64 EUR)
- buget personal complementar, indiferent de venituri, de 132 lei (27 EUR)

Persoana adultă cu handicap mediu va beneficia de un buget personal complementar, indiferent de venituri, în valoare de 72 lei (15 EUR).

Pensia de invaliditate

Pensia de invaliditate se cuvine persoanelor care nu au împlinit vârsta standard de pensionare prevăzută, care și-au pierdut total sau cel puțin jumătate din capacitatea de muncă, și care au realizat stagiul de cotizare, în condițiile legii. (Minim 1 an)

Invaliditatea este

- de gradul I - pierderea totală a capacității de muncă și a capacității de autoîngrijire;
- de gradul II - pierderea totală a capacității de muncă, cu păstrarea capacității de autoîngrijire;
- de gradul III - pierderea a cel puțin jumătate din capacitatea de muncă, persoana putând să presteze o activitate profesională, corespunzătoare a cel mult jumătate din timpul normal de muncă.

Transport interurban

Gratuitatea transportului interurban, la alegere, cu orice tip de tren, în limita costului unui bilet la tren interregio IR cu regim de rezervare la clasa a II-a, cu autobuzele sau cu navele pentru transport fluvial, pentru 24 călătorii pe an calendaristic sau decont carburant în cuantum de

1500 lei (303 EUR) pentru adulții cu handicap grav

750 lei (152 EUR) pentru adulții cu handicap accentuat

Transport urban

Gratuitate pe toate liniile cu transportul urban cu mijloace de transport în comun de suprafață; Decont abonament lunar metrou cu număr nelimitat călătorii.

Acces la servicii medicale

Asigurarea în sistemul de sănătate (cu coplată)

Acces la tratament balnear

Bilete de tratament balnear gratuit

Parcare

Locuri gratuite de parcare în locurile publice special amenajate pentru persoanele cu dizabilități sau reprezentanții legali ai acestora

Taxa de drum

Scutire de la plata tarifului de utilizare a rețelelor de drumuri naționale în baza rovinietei

Transport însoțitori

Gratuitate la mijloacele de transport în comun de suprafață, decont METROU, bilete de călătorie interurbană pentru însoțitorii adulților cu handicap auditiv și mintal accentuat, în prezența acestora, pe baza anchetei sociale; pentru asistenții personali ai persoanelor cu handicap grav și pentru asistenții personali profesioniști ai persoanelor cu handicap grav sau accentuat

Transport auto propriu

Decontarea carburantului necesar deplasării cu autoturismul

Facilități la pensionare

Persoanele care au realizat un stagiul de cotizare în condiții de handicap beneficiază de reducerea vârstelor standard de pensionare și a stagiilor complete de cotizare, astfel:

- a) cu 15 ani, în situația asiguraților cu handicap grav, dacă au realizat, în condiții de handicap grav, cel puțin o treime din stagiul complet de cotizare;
- b) cu 10 ani, în situația asiguraților cu handicap accentuat, dacă au realizat, în condiții de handicap accentuat, cel puțin două treimi din stagiul complet de cotizare;
- c) cu 10 ani, în situația asiguraților cu handicap mediu, dacă au realizat, în condiții de handicap mediu, stagiul complet de cotizare.

Nevăzătorii beneficiază de pensie pentru limită de vârstă, indiferent de vârstă, dacă au realizat ca nevăzător cel puțin o treime din stagiul complet de cotizare.

Dispozitive medicale

Dispozitive medicale, tehnologii asistive (cu coplată)

Credit subvenționat

Credit cu dobanda suportată din bugetul de stat pentru achiziționarea unei mașini sau adaptarea locuinței în funcție de nevoi

Facilități fiscale

Scutirea de la plata impozitului/ taxei pe clădiri
Scutirea de la plata impozitului/ taxei pe teren
Scutirea de la plata impozitului pe mijloacele de transport

Facilități de locuire

Acordarea unui criteriu de prioritate pentru închirierea, la nivelurile inferioare, a locuințelor care aparțin domeniului public al statului ori unităților administrativ-teritoriale ale acestuia;

Persoanele cu handicap grav beneficiază de următoarele drepturi:

- acordarea unei camere de locuit, suplimentar față de normele minimale de locuit prevăzute de lege, pe baza contractelor de închiriere pentru locuințele care aparțin domeniului public sau privat al statului ori al unităților administrativ-teritoriale ale acestuia;
- scutirea de la plata chiriei pentru suprafețele locative cu destinație de locuințe deținute de stat sau de unitățile administrativ-teritoriale ale acestuia și care sunt în folosința acestor persoane- de această facilitate beneficiază și adultul cu handicap accentuat

Acces la evenimente culturale, sportive și de timp liber

Acces gratuit sau subvenționat parțial la evenimente culturale, sportive și de petrecere a timpului liber pe național și pe plan european, în țările Slovenia, Cipru, Belgia, Italia, Estonia, Finlanda, Malta pe baza Cardului European pentru Dizabilitate

Acces la educație

Acces la orice formă de educație, indiferent de vârstă, în conformitate cu tipul, gradul de handicap și nevoile educaționale.

Educația persoanelor cu handicap se realizează prin:

- a) învățământul de masă;
- b) învățământul special integrat, organizat în învățământul de masă;
- c) învățământul special;
- d) învățământul la domiciliu sau pe lângă unitățile de asistență medicală;
- e) alte variante educaționale alternative, adaptate cerințelor educaționale individuale.

Drepturi în timpul educației

În cadrul procesului de învățământ, indiferent de nivelul acestuia, persoanele cu handicap au dreptul la:

- a) servicii educaționale de sprijin;
- b) dotarea cu echipament tehnic adaptat cerințelor educaționale ale persoanei cu handicap, inclusiv aplicații informatice sau dispozitive pentru transformarea textului scris/ vorbit în forme alternative de comunicare vizuală, auditivă, augmentativă, după caz.
- c) adaptarea mobilierului din sălile de curs;
- d) manuale școlare și cursuri în format accesibil pentru elevii și studenții cu deficiențe de vedere;
- e) utilizarea echipamentelor și softurilor asistive în susținerea examenelor de orice tip și nivel.

Profesori de sprijin

Copiii și tinerii cu handicap și/ sau cu cerințe educative speciale, integrați în învățământul de masă, beneficiază de suport educațional prin cadre didactice de sprijin și itinerante, de la caz la caz.

Cazare și masă

Elevii cu handicap și/ sau cerințe educative speciale beneficiază gratuit de masă și cazare în internatele școlare și alte drepturi materiale prevăzute de legislația în domeniu.

Studenti

Studentii cu handicap beneficiaza, la cerere, de reducere cu 50% a taxelor pentru cazare si masa la cantinele si caminele studentesti.

Tabere

Impreuna cu asistentei personali si asistentei personali profesioniști, dupa caz, au dreptul la locuri gratuite in tabere de odihna, o data pe an, indiferent de forma de invatamant.

Educație de-a lungul întregii vieți

Persoanelor cu dizabilitati li se asigura educatia permanenta si formarea profesionala de-a lungul intregii vietii.

ANGAJARE

În România, doar 51% pentru persoanele cu unele limitări și scade la persoanele cu limitări severe (doar 12% dintre acestea sunt ocupate). România înregistrează cea mai scăzută rată de ocupare comparativ cu celelalte țări ale Uniunii Europene pentru persoanele cu limitări severe (cu o diferență de peste trei ori mai mari între România și cele mai bine plasate țări).

Angajare

Angajarea persoanei cu handicap în muncă se realizează în următoarele forme:

- a) pe piața liberă a muncii;
- b) la domiciliu;
- c) în forme protejate.

Formele protejate de angajare în muncă sunt:

- a) loc de muncă protejat;
- b) unitate protejată autorizată.

Facilități la angajare

- adaptare rezonabilă la locul de muncă;
- persoanele cu handicap încadrate în gradul grav sau accentuat care se angajează, beneficiază de scutire de la plata impozitului pe venit pentru veniturile realizate din salarii și asimilate salariilor
- consiliere în perioada prealabilă angajării și pe parcursul angajării, precum și în perioada de probă, din partea unui consilier specializat în medierea muncii;
- o perioadă de probă la angajare, plătită, de cel puțin 45 de zile lucrătoare;
- un preaviz plătit, de minimum 30 de zile lucrătoare, acordat la desfacerea contractului individual de muncă din inițiativa angajatorului pentru motive neimputabile acestuia;
- posibilitatea de a lucra mai puțin de 8 ore pe zi, în condițiile legii, în cazul în care beneficiază de recomandarea comisiei de evaluare în acest sens

Facilități pentru angajatorii persoanelor cu dizabilități

Angajatorii persoanelor cu handicap beneficiază de următoarele drepturi:

- deducerea, la calculul profitului impozabil, a sumelor aferente adaptării locurilor de muncă protejate și achiziționării utilajelor și echipamentelor utilizate în procesul de producție de către persoana cu handicap;
- deducerea, la calculul profitului impozabil, a cheltuielilor cu transportul persoanelor cu handicap de la domiciliu la locul de muncă, precum și a cheltuielilor cu transportul materiilor prime și al produselor finite la și de la domiciliul persoanei cu handicap, angajată pentru muncă la domiciliu;
- decontarea din bugetul asigurărilor pentru șomaj a cheltuielilor specifice de pregătire, formare și orientare profesională și de încadrare în muncă a persoanelor cu handicap;
- o subvenție de la stat

Adaptarea rezonabilă la locul de muncă

Totalitatea modificărilor făcute de angajator pentru a facilita exercitarea dreptului la muncă al persoanei cu handicap; presupune modificarea programului de lucru, achiziționarea de echipament, dispozitive și tehnologii asistive și alte măsuri asemenea.

UNITĂȚI PROTEJATE

Orice angajator public sau privat cu cel puțin 50 de angajați are obligația de a angaja persoane cu dizabilități, într-un procent de minim 4%. Statisticile arată însă că, de cele mai multe ori, angajatorii preferă celelalte opțiuni din lege: să plătească la bugetul de stat salariul minim pe economie corespunzător fiecărei persoane cu dizabilități neangajate ori să achiziționeze produse sau servicii de la unitățile protejate.

Unități protejate

Unitatea protejată autorizată este entitatea de drept public sau privat, cu gestiune proprie, în cadrul căreia sunt angajate minimum 3 persoane cu handicap, care reprezintă cel puțin 30% din numărul total al angajaților, iar timpul de lucru cumulat al acestora reprezintă cel puțin 50% din totalul timpului de lucru al tuturor angajaților, precum și orice formă de organizare aleasă pentru desfășurarea unei activități economice de către o persoană fizică deținătoare a unui certificat de încadrare în grad de handicap.

SERVICII SOCIALE

Servicii sociale

Persoana cu handicap poate beneficia de următoarele servicii sociale:
asistent personal,
asistent personal profesionist,
servicii de îngrijire la domiciliu,
echipă mobilă,
servicii de asistență și suport,
servicii de recuperare neuromotorie de tip ambulatoriu,
centre de zi și/ sau centre rezidențiale.

Centre sociale

Centrele de zi și centrele rezidențiale reprezintă servicii sociale acordate persoanelor adulte cu handicap, cu personal calificat și infrastructură adecvată; Centrele rezidențiale sunt servicii sociale în care persoana cu handicap este găzduită cel puțin 24 de ore.

Centre rezidențiale

Tipurile de centre rezidențiale pentru persoane adulte cu handicap sunt:

- a) locuințe protejate;
- b) centre pentru viață independentă;
- c) centre de abilitare și reabilitare;
- d) centre de îngrijire și asistență;
- e) centre respiro/centre de criză.

Recuperare și reabilitare

Persoanele cu handicap au dreptul, anual, la tichete de valoare pentru terapia bazată pe recuperare medicală sau kinezoterapie, în funcție de diagnosticul principal și de fiecare dizabilitate, după cum urmează:

- a) 12 tichete pentru persoanele cu handicap grav;
- b) 6 tichete pentru persoanele cu handicap accentuat.

**„Tineri cu dizabilități –
angajați și fericiți”.**

Proiectul nr.

**2022-1-LV02-KA210-YOU-
000082358**

În urma proiectului, a fost creat un ghid de bune practici în creșterea capacității de muncă a organizațiilor, care explică modul în care tinerii cu dizabilități sunt implicați în activitățile de angajare și care sunt tipurile de angajare. În plus, vor fi create două materiale video cu privire la activitățile ambelor organizații în domeniul ocupării forței de muncă a tinerilor cu dizabilități.

Cofinanțat de Uniunea Europeană. Această publicație reflectă doar opiniile și opinia autorului, și nu neapărat opinia Uniunii Europene, a Comisiei Europene sau a Agenției Naționale (Agenția pentru Programe Internaționale pentru Tineret), care nu sunt responsabile pentru nicio utilizare a informațiilor conținute în ea.

Puteti afla mai multe despre programul Erasmus+ în secțiunea Erasmus+ a site-ului Agenției de Stat pentru Dezvoltarea Educației (VIAA) www.viaa.gov.lv și pe site-ul programului www.erasmusplus.lv.

Co-funded by the
European Union

Jaunatnes starptautisko
programmu aģentūra

**Asociația “Cerību spārni”
Asociația „Esperando”
2023**